

Parlamentul
Republicii Moldova

SL nr. 19

24 iunie, 2019

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Parlamentul Republicii Moldova

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege privind declararea unor informații de acces public.

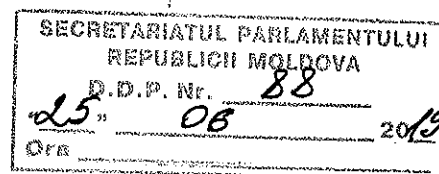
Anexă:

1. Proiectul de lege;
2. Nota informativă.

Deputați în Parlamentul

Republicii Moldova:

Sergiu Litvinenco
Doina Gherman
Dg. Iosca
O. Nandoi
Marian R.
Bor. Peen
Rosce Veronika

LEGE

privind declararea unor informații de acces public

În conformitate cu dispozițiile art. 34 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, art. 2054 alin. (1) lit. c) din Codul civil, art. 7 alin. (1) din Legea privind accesul la informație nr. 982/2000, art. 3 din Legea cu privire la secretul de stat nr. 245/2008, art. 6 alin. (1) lit. g) din Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr.133/2011, art. 4 alin. (1) din Legea privind administrarea și deetatzarea proprietății publice nr. 121/2007, art. 8 alin. (1) din Legea privind achizițiile publice nr.131/2015, având ca bază Declarația cu privire la recunoașterea caracterului captiv al statului, adoptată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 39 /2019,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică conținând norme cu caracter special.

Art. I. – Se declară informație de acces public, orice informație ce vizează transmiterea patrimoniului public în proprietate privată (privatizare), precum și transmiterea în concesiune, administrare fiduciară, transmiterea întreprinderilor de stat în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, alte activități orientate spre diminuarea participării statului la administrarea proprietății publice, efectuate în perioada 25 septembrie 2009 – 14 iunie 2019, precum și a tuturor achizițiilor publice efectuate în perioada de referință, cu excepția informațiilor din domeniul:

- 1) apărării naționale;
- 2) economiei, științei și tehnicii privind:
  - a) planurile și potențialul de mobilizare a economiei naționale, rezervele și volumul livrărilor de materiale strategice, datele generalizate despre

nomenclatura și nivelul stocurilor, volumul livrărilor, alocării, depunerii, împrăștiării acestora, amplasarea și volumul real al rezervelor materiale de stat;

b) utilizarea transporturilor, comunicațiilor, a potențialului altor ramuri și obiective ale infrastructurii naționale în scopul asigurării capacității de apărare și a securității statului;

c) planurile, conținutul, volumul, finanțarea și îndeplinirea comenzilor de stat pentru asigurarea securității statului și a necesităților sale de apărare;

d) planurile, volumul și alte caracteristici importante privind extragerea, producerea și realizarea unor tipuri strategice de materie primă și produse;

e) operațiunile ce țin de confecționarea semnelor bănești și a titlurilor de valoare emise de stat, păstrarea și protecția lor contra falsificării, emiterea, schimbul și retragerea lor din circulație;

f) lucrările științifice teoretice, experimentale de construcții și proiectare, în baza cărora pot fi create tehnologii avansate, tipuri noi de producție, produse și procese tehnologice, care prezintă importanță pentru apărarea și economia națională sau care influențează esențial activitatea economică externă, interesele și/sau securitatea statului;

3) relațiilor externe privind:

a) activitatea de politică externă, relațiile economice externe ale Republicii Moldova, a căror divulgare prematură poate cauza prejudicii intereselor și/sau securității statului;

b) colaborarea militară, tehnico-științifică și de altă natură a Republicii Moldova cu statele străine și organizațiile internaționale, dacă divulgarea acestor informații va cauza, inevitabil, prejudicii intereselor și/sau securității statului;

c) activitatea externă a statului în domeniile financiar, creditar și valutar, dacă divulgarea acestor informații va cauza prejudicii intereselor și/sau securității statului;

4) securității statului și asigurării ordinii de drept privind:

a) efectivul, forțele, conținutul, planurile, organizarea, finanțarea și asigurarea tehnico-materială, formele, tactica, metodele, mijloacele și rezultatele activităților de informații, de contrainformații și operative de investigații;

b) efectivul, forțele, conținutul, planurile, organizarea, finanțarea și asigurarea tehnico-materială, formele, tactica, metodele, mijloacele activităților de desfășurare a testării integrității profesionale, cu excepția datelor din raportul privind rezultatele evaluării integrității instituționale;

c) persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu organele care desfășoară activități de informații, de contrainformații și operative de investigații;

d) forțele, mijloacele și metodele de asigurare a protecției de stat părții vătămate, martorilor și altor persoane care acordă ajutor în procesul penal;

e) paza frontierei de stat a Republicii Moldova;

f) planurile, organizarea, finanțarea, efectivul, forțele, mijloacele și metodele de asigurare a securității persoanelor beneficiare de protecție de stat, precum și paza sediilor de lucru și a reședințelor acestora;

g) sistemele de telecomunicații guvernamentale și alte tipuri de rețele de telecomunicații electronice care asigură necesitățile autorităților publice, apărării naționale, securității statului și menținerii ordinii publice;

h) organizarea, conținutul, starea și planurile de dezvoltare a protecției criptografice și tehnice a secretului de stat, conținutul și rezultatele cercetărilor științifice în domeniul criptografiei referitor la protecția secretului de stat;

i) sistemele și mijloacele de protecție criptografică a secretului de stat, proiectarea, producerea, tehnologiile de producere și utilizarea acestora;

j) cifrurile de stat, elaborarea, crearea, tehnologiile de producere și utilizarea acestora;

k) organizarea regimului secret în cadrul autorităților publice și în al altor persoane juridice, planurile și măsurile în domeniul protecției secretului de stat.

Art. II. – Art. 212 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se completează cu un nou alineat având următorul conținut:

„(3¹) Confidențialitatea urmăririi penale nu se răsfrânge asupra oricăror acte întocmite de autoritățile/instituțiile/organizațiile naționale sau străine și care se referă la sustragerea bunurilor publice, gestiunea defectuoasă sau frauduloasă a băncii, a societății de investiții, a societății de asigurări, precum și la sustragerea ajutorului de stat și/sau mijloacelor din fonduri externe.”

Art. III. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul legii privind declararea unor informații de acces public

La 08.06.2019 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Declarația cu privire la recunoașterea caracterului captiv al statului, iar la 18.06.2019 Parlamentul Republicii Moldova a constituit Comisia de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizărilor proprietății publice, începând cu anul 2013.

Adoptarea actelor specificate a fost axată pe faptul că în contextul unui proces amplu, dar netransparent de privatizări din ultimii ani, în special începând cu 2013, au fost deetate proprietăți strategice ale statului cum ar fi Banca de Economii, Aeroportul Internațional Chișinău, Tutun CTC, Gările Auto etc, din care motiv se impune evaluarea procesului de privatizare, pentru a reevalua corectitudinea acestor decizii.

La o examinare preliminară a situației se constată că o mare parte din procedurile și actele procesului de administrare a proprietății publice au fost clasificate, iar accesul la informația dată a fost restricționată, pe diferite temeiuri, invocându-se secretul de stat, comercial sau protecția datelor cu caracter personal.

Jurnaliștilor de investigație cât și oricărui cetățean i-a fost interzis accesul la informația respectivă, inclusiv informația privind achizițiile publice invocându-se motivele specificate, dar, în esență, scopul era de a ascunde ilegalitățile comise.

Articolul 34 alin. (1) și (2) din Constituție consacră dreptul persoanei de acces la orice informație de interes public, drept ce nu poate fi îngrădit. Potrivit competențelor ce le revin, autoritățile publice sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor cu privire la treburile publice și la problemele de interes public, implicit la orice informație vizează modul, mijloacele și condițiile în care

se realizează administrarea treburilor de stat.

În Hotărârea nr. 19/1998, Curtea Constituțională a statuat că dreptul la informație este un drept fundamental al persoanei, deoarece dezvoltarea persoanei în societate, exercitarea libertăților prevăzute de Constituție, inclusiv libertatea gândirii, a opiniei, a creației, a exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil, presupune și posibilitatea de a recepționa informații asupra vieții sociale, politice, economice, științifice, culturale etc.

În sensul normelor constituționale enunțate dreptul la informație este o condiție pentru exercitarea altor drepturi, și anume a drepturilor politice, economice și sociale, precum și a dreptului de a lua parte la treburile publice, iar sistemul de securitate socială trebuie să asigure drepturile persoanelor și ale organizațiilor de a căuta, primi și răspândi informații de o manieră clară și transparentă în toate domeniile administrării proprietății publice și al achizițiilor publice, cu excepțiile stabilite în proiect, este total nejustificată.

Adoptarea respectivului proiect de lege este necesar pentru a înlătura din start diferite obstacole de natură restrictivă pentru grupele de controlori ce vor fi formate în acest sens, precum și acordarea posibilității de antrenare la examinarea legalității actelor și operațiunilor specificate a unor terțe persoane, cu experiență notorie, din societatea civilă, oferirii posibilității jurnaliștilor pentru a efectua propriile investigații.

Conform clauzei de adoptare, proiectul respectiv este elaborat anume în baza normelor legilor indicate, ce reglementează accesul la diferite tipuri de informație, i-ar proiectul în ansamblu reprezintă norme juridice cu caracter special, conform art. 5 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017.

De asemenea, proiectul legii prevede expres informația exceptată accesului public, conform dispozițiilor constituționale.

În paralel, prin proiect se propune completarea art. 212 din Codul de procedură penală cu un nou alineat care ar stabili expres ce tipuri de acte nu se

încadrează în noțiunea de „*materiale ale urmăririi penale*”, exceptate de la principiul „*confidențialității urmăririi penale*”, cu enumerarea nemijlocită a componentelor de infracțiuni.

Astfel, confidențialitatea urmăririi penale nu se răsfrânge asupra oricăror acte întocmite de autoritățile/instituțiile/organizațiile naționale sau străine și care se referă la sustragerea bunurilor publice, gestiunea defectuoasă sau frauduloasă a băncii, a societății de investiții, a societății de asigurări, precum și la sustragerea ajutorului de stat și/sau mijloacelor din fonduri externe.

Este notoriu faptul că devalizarea sistemului bancar al Republicii Moldova este un proces intenționat tergiversat pentru a ascunde urmele infracțiunii și neadmiterea atragerii la răspundere penală a persoanelor vinovate cu recuperarea mijloacelor financiare sustrase.

Organele de drept, refuză a prezenta „*Raportul Kroll-2*” indicându-se secretul anchetei, o anchetă care nu se efectuează!

În cuprinsul proiectului sunt utilizate noțiuni de blanchetă, conținutul fiind expus în alte acte legislative.

Astfel, sustragerea bunurilor publice, de regulă se efectuează prin delapidare (art. 191 din Codul penal), dar delapidarea este o formă a sustragerii. Celelalte două componente aplicabile excepției reprezintă articolele 238 și 239/1 din Codul penal.

Noțiunea de „*bunuri*” este expusă în art. 455, 459 din Codul civil și 132/1 din Codul penal, iar noțiunea de „*proporții deosebit de mari*” este expusă la art. 126 din Codul penal.

De asemenea în art. 126/1 este expusă noțiunea de „*mijloace din fonduri externe*”, iar noțiunea de „*ajutor de stat*”, este expusă în art. 3 din Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012.

Considerăm că atare acte urmează a fi făcute publice, pentru a nu admite

pe viitor o situație similară celei petrecute deja, impactul și consecințele căreia nu se cunosc până la moment, iar prin publicarea acestora cu certitudine nu s-ar prejudicia ancheta, deoarece este de neîncăputat faptul că participanții nu ar cunoaște că sunt implicați într-o fraudă sau delapidare.

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova

Sergiu Lotvintenco

Doina Gherman

Handwritten signatures of the two deputies. The signature of Sergiu Lotvintenco is written over the printed name and extends upwards. The signature of Doina Gherman is written below the printed name and extends to the right.